

Beslutstöd

Tidig understödd utskrivning från sjukhus med rehabilitering i hemmet efter stroke

–early supported discharge, ESD

Rekommendation

- Hälso- och sjukvården bör enligt Socialstyrelsens nationella riktlinjer erbjuda tidig understödd utskrivning från sjukhus till hemmet, med fortsatt koordinerad rehabilitering (ESD) till personer med lindrig till måttlig stroke.
- Det multidisciplinära teamet vid ESD utgår i regel från sjukhusets strokeenhet men kan även utgå från primärvård/kommun.
- Lämpliga inläggande patienter med milda till måttliga symtom identifieras.
- ESD-teamet medverkar vid koordination av utskrivning från sjukhuset och utför individuell rehabilitering i hemmet direkt efter utskrivning.
- Det multidisciplinära ESD-teamet består av arbetsterapeut, fysioterapeut, logoped, kurator, sjuksköterska och läkare med expertkunnande om strokevård och rehabilitering. Patientens behov styr vilka professioners insatser som behövs.
- ESD-teamet samordnar insatser och har teamträffar en gång/vecka.

Bakgrund

Efter vård på strokeenhet är tidig understödd utskrivning från sjukhus med rehabilitering i hemmet (ESD) ett alternativ till sedvanlig rehabilitering på sjukhus. ESD, jämfört med fortsatt rehabilitering på sjukhus, minskar risken för kombinerade måttet död eller att vara beroende av annan person i personlig ADL (aktiviteter i dagliga livet). Metoden har även redovisat förkorta vårdtiden på sjukhus, ökad funktionsförmåga, och ökad självständighet i instrumentell ADL samt förbättrad hälsa. ESD är framförallt utvärderat för personer med lätta eller medelsvåra funktionshinder efter stroke. Vid införande av ESD behöver metoden anpassas till lokala förhållanden vid den aktuella orten.

Beskrivning av tidig understödd utskrivning med rehabilitering i hemmet (ESD)

Ett multidisciplinärt team med expertkunnande om stroke överbryggar överföringen mellan sluten- och öppenvård (koordinerar utskrivning från sjukhus) och utför individuell rehabilitering i hemmet. Det multidisciplinära teamet består av arbetsterapeut och fysioterapeut samt logoped, kurator, läkare och sjuksköterska. En person från teamet tar kontakt med patienten på sjukhuset och deltar i planering av utskrivningen tillsammans med patient och närstående. Rehabiliteringen fortsätter i hemmet i direkt anslutning till utskrivning. Rehabiliteringens längd, frekvens och val av träningsaktiviteter utgår från personens individuella behov och målsättning.

Personen som haft stroke uppmuntras att träna själv och successivt ta mer ansvar för sin träning. Insatserna kan glesas ut allteftersom personen som haft stroke och närstående upplever att de kan hantera sin vardag.

ESD omfattar dels rehabiliteringsaktiviteter (uppgiftspecifik träning) som t.ex. aktiviteter i dagliga livet (ADL) och förflyttningsförmåga men också andra åtgärder. De olika professionerna i teamet har olika ansvarsområde, men arbetar i nära samarbete och har kunskap, så att de kan genomföra åtgärder som i vissa delar överskrider traditionella yrkesgränser.

Exempel på rehabiliteringsaktiviteter: Äta, toalettbesök, påklädning, dusch/bad, matlagning, städning, handla matvaror, förflytta sig inom- och utomhus, trappgång, transport med buss och balansträning.

Exempel på andra åtgärder innefattar

- att ge och följa upp information kring sjukdomen (t.ex. orsak, prognos, riskfaktorer, medicinering, livsstil).
- psykologiskt stöd till patient och närstående.
- praktiska råd kring anpassning och prioritering av aktiviteter, sömn, trötthet, fysisk aktivitet och hjälpmedel.
- samverkan med andra aktörer (ex. hemtjänst, arbetsgivare) som är viktiga för personen som drabbats av stroke och dennes närstående.

ESD avslutas när personen har uppnått målen för ESD enligt rehabiliteringsplanen. Då rehabiliteringsbehovet efter stroke ofta är långvarigt kan det vara aktuellt med andra rehabiliteringsinsatser (ex. dagrehabilitering, arbetsrehabilitering, rehabilitering på primärvårdsnivå) efter ESD.

Resursåtgång

Ett ESD-team bestående av fysioterapeut (100%), arbetsterapeut (100%), sjuksköterska (50%), kurator (50%), logoped (50%), läkare (25%) kan ombesörja upp till ca 100 patienter per år.

Kvalitetsuppföljning

ESD är en insats som registreras i det nationella kvalitetsregistret, Rikstroke, frågeformulär för akutskedet 2018 (version 18a) och 3 månader uppföljning 2018 (version 16.0).

Relaterad information

- Stroke, 1177.se, Vårdguiden
- Nationella riktlinjer för strokevård, Socialstyrelsen
- Tidig koordinerad utskrivning och fortsatt rehabilitering i hemmiljö för äldre efter stroke, SBU, Staten beredning för medicinsk utvärdering
- Riksstroke, nationellt kvalitetsregister

Patientinformation, exempel

Efter en stroke finns det ett behov av rehabilitering. Ett specialiserat hemrehabiliteringsteam kan vara ett stöd i rehabilitering till dig som insjuknat i stroke, men inte längre är i behov av dygnet runt vård på sjukhus. Rehabilitering med stöd av hemrehabiliteringsteamet innebär att du använder vardagliga sysslor/-situationer i träningen. Du tränar på det du behöver klara av och det är du som bestämmer målet med träningen tillsammans med teamet.

Hemrehabiliteringsteamet kommer hem till dig och planerar, tillsammans med dig och dina anhöriga, rehabiliteringen. Antalet hembesök och hur lång period som du behöver stöd anpassas individuellt utifrån dina behov.